

មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា
Cambodian Center for Human Rights

សេចក្តីថ្លែងការណ៍

**មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (“ម.ស.ម.ក”) ចេញផ្សាយរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំដែល
 បង្ហាញពីរបកគំហើញសំខាន់ៗពីការសង្កេតសវនាការរបស់ខ្លួននៅសាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញ
 រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣**

ថ្ងៃនេះ គម្រោងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៃ ម.ស.ម.ក ចេញផ្សាយរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំស្តីពី “សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជា៖ ការសង្កេតសវនាការនៅសាលាឧទ្ធរណ៍” ដែលធ្វើឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែមករា រហូតដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២១។ របាយការណ៍នេះវិភាគលើទិន្នន័យ ដែលប្រមូលបានតាមរយៈការសង្កេតសវនាការប្រចាំថ្ងៃលើសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌចំនួន ៨៥ ដោយមិនបានកំណត់ដាក់លាក់លើសំណុំរឿងណាមួយនៅសាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញ និងបានប្រើប្រាស់តារាងសង្កេតការណ៍សវនាការ ដែលបានរៀបចំយ៉ាងច្បាស់លាស់ក្នុងគោលបំណងវាយតម្លៃលើការអនុវត្តសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ដូចដែលបានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។

របាយការណ៍នេះរកឃើញថា សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌សំខាន់មួយចំនួន ត្រូវបានធានានៅចំពោះមុខតុលាការ រួមមាន៖ សិទ្ធិក្នុងការជួបនិយាយជាមួយមេធាវីមុនការជំនុំជម្រះ និងសិទ្ធិមានពេលវេលា និងមធ្យោបាយគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរៀបចំការពារក្តី, សិទ្ធិទទួលបានការប្រកាសសេចក្តីសម្រេចជាសាធារណៈ, ការហាមឃាត់ការអនុវត្តអានុភាពប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និងការការពារពីការវិនិច្ឆ័យទោសពីរដងចំពោះអំពើដដែល។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ការសង្កេតសវនាការក៏បានរកឃើញថាការអនុលោមតាមបទដ្ឋាននៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ជាមូលដ្ឋានមួយចំនួនមិនទាន់បានពេញលេញ ដូចខាងក្រោម៖

- សិទ្ធិមិនត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំឱ្យសារភាពអំពីពិរុទ្ធភាព និងផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងខ្លួនឯងត្រូវបានចាត់ទុកថាមិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញលេញដោយសារតែជនជាប់ចោទមួយចំនួនទៀត រួមទាំងកុមារបានអះអាងថាពួកគេបានទទួលរងអំពើហិង្សា ឬការធ្វើទារុណកម្មដើម្បីបង្ខិតបង្ខំឱ្យពួកគេឆ្លើយសារភាពអំពីបទល្មើសដែលបានចោទប្រកាន់ (ជនជាប់ចោទចំនួន ៣ នាក់ ក្នុងចំណោម ១១៨ នាក់) នៅដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។
- សិទ្ធិជាមូលដ្ឋានក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះជាសាធារណៈ មិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញលេញដោយសារមានសវនាការចំនួន ១៧ ក្នុងចំណោម ៨៥ សំណុំរឿង ដែល ម.ស.ម.ក បានសង្កេតមិនមានការបិទ

កាលវិភាគសវនាការនៅលើក្តារខៀនព័ត៌មាននៅខាងក្រៅបន្ទប់សវនាការ ឬតាមបណ្តាញអនឡាញនោះ ទេ។

- សិទ្ធិយល់ដឹងអំពីប្រភេទ និងមូលហេតុនៃការចោទប្រកាន់នៅតែបន្តចាត់ទុកថាមិនទាន់ត្រូវបានគោរព ពេញលេញដោយហេតុថា ៩,៤% នៃសំណុំរឿងដែលបានសង្កេត ជនជាប់ចោទមិនត្រូវបានប្រាប់អំពីបទ ចោទប្រកាន់ទាំងអស់ប្រឆាំងនឹងពួកគេ ហើយ ១,១៨% នៃសំណុំរឿងដែលបានសង្កេត ពួកគេមិនត្រូវបាន ប្រាប់អំពីបទចោទប្រកាន់ទាល់តែសោះប្រឆាំងនឹងពួកគេ។
- សិទ្ធិមានមេធាវីតែងតែមិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញលេញនោះទេ ដោយមាន ២៥% នៃជនជាប់ចោទពីបទ មជ្ឈឹមមិនមានមេធាវីការពារនោះទេ ហើយមាន ៨ សំណុំរឿងក្នុងចំណោម ៨៥ ដែល ម.ស.ម.ក បាន សង្កេតបង្ហាញថា ចៅក្រមខកខានក្នុងការប្រាប់ និងពន្យល់ដល់ជនជាប់ចោទអំពីសិទ្ធិមានមេធាវីទេ ហើយ ចំនួន ៩ សំណុំរឿងផ្សេងទៀតបង្ហាញថា ចៅក្រមត្រឹមតែប្រាប់ជនជាប់ចោទដោយមិនបានពន្យល់ពីសិទ្ធិជា មូលដ្ឋាននោះទេ។
- ការសន្មតទុកជាមុនថាគ្មានទោសនៅតែមិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញលេញ ពីព្រោះថាចៅក្រមមិនបាន ប្រាប់ និងពន្យល់ដល់ជនជាប់ចោទមានចំនួន ១៨,៨% នៃជនជាប់ចោទទាំងអស់អំពីសិទ្ធិមិនឆ្លើយរបស់ ពួកគេ ហើយមានជនជាប់ចោទចំនួន ១៩,៥% បង្ហាញខ្លួនចំពោះតុលាការក្នុងឯកសណ្ឋានពន្ធនាគារដូច គ្នាទៅនឹងទណ្ឌិតដែរ។
- សិទ្ធិមានសេរីភាព និងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយគ្មានការពន្យារពេល មិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញ លេញនោះទេ ពីព្រោះមានជនជាប់ចោទចំនួន ៨៩ នាក់ ក្នុងចំណោម ១១៨ នាក់ ត្រូវបានឃុំខ្លួនបណ្តោះ អាសន្ន ។
- សិទ្ធិរបស់កុមារដែលទំនាស់នឹងច្បាប់ រួមមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារពិសេសតាមច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរ ជាតិ និងច្បាប់កម្ពុជា នៅតែបន្តទទួលរងការប៉ះពាល់ ពីព្រោះមិនមានវិធានការជាក់លាក់ណាមួយត្រូវបាន ដាក់ចេញដើម្បីការពារឯកជនភាព រួមទាំងកុមារអាយុក្រោម ១៤ ឆ្នាំ។

ការប្រៀបធៀបទិន្នន័យនៃរបាយការណ៍ឆ្នាំ២០២១នេះជាមួយនឹងទិន្នន័យនៃរបាយការណ៍មុនៗ ដើម្បី កំណត់ពីនិន្នាការ និងវិភាគពីការវិវឌ្ឍនៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា ឃើញថាភាគច្រើននៃរបកគំហើញមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា ប៉ុន្តែក៏មានចំណុចសំខាន់ចំនួនបីគួរកត់ សម្គាល់៖

- ទីមួយ សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះជាសាធារណៈ ទោះបីជាត្រូវបានចាត់ទុកថាមិនទាន់ត្រូវបានគោរពចាប់ តាំងពីឆ្នាំ២០១៦ តែមានភាពល្អប្រសើរឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ ដោយ

សារតែតុលាការបានបិទផ្សាយកម្មវិធីសវនាការនៅលើក្តារខៀនព័ត៌មានខាងក្រៅបន្ទប់សវនាការ មានចំនួន ៨០% នៃសំណុំរឿងទាំងអស់ដែលបានសង្កេត បើធៀបនឹងរបាយការណ៍ឆ្នាំមុនមានតែសំណុំរឿងចំនួន ១៥% ប៉ុណ្ណោះដែលមានបិទផ្សាយកម្មវិធីសវនាការ។

- ទីពីរ សិទ្ធិមិនត្រូវបានបង្ខំឱ្យសារភាពអំពីពិរុទ្ធភាព ឬផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងខ្លួនឯង នៅតែបន្តមិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញលេញ។ នៅអំឡុងពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ មានចំនួន ២,៥% នៃជនជាប់ចោទទាំងអស់នៃសំណុំរឿងដែលបានសង្កេត ពួកគេអះអាងថាទទួលរងអំពើហិង្សា ឬទារុណកម្មដើម្បីទទួលបានចម្លើយសារភាពរបស់ពួកគេនៅដំណាក់កាលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។ អត្រានេះគឺទាបជាងរបាយការណ៍មុនៗ គឺចំនួន ៦,៧% នៃជនជាប់ចោទនៅឆ្នាំ២០១៩/២០២០, ចំនួន ៤,៣% នៃជនជាប់ចោទនៅឆ្នាំ២០១៨/២០១៩, ចំនួន ៧% នៃជនជាប់ចោទនៅឆ្នាំ២០១៧/២០១៨ និងឆ្នាំ២០១៦/២០១៧ និងចំនួន ៤% នៃជនជាប់ចោទនៅឆ្នាំ២០១៤/២០១៥ បានលើកឡើងបញ្ហានេះ។ ទោះបីជាអត្រាចុងក្រោយនេះគួរឱ្យសារភាព ប៉ុន្តែការលើកឡើងអំពីអំពើហិង្សា ឬការធ្វើទារុណកម្មនៅតែជាបញ្ហា ហើយចាំបាច់ត្រូវមានការស៊ើបអង្កេតភ្លាមៗ និងហ្មត់ចត់ពីសំណាក់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។
- ទីបី សិទ្ធិកុមារដែលទំនាស់នឹងច្បាប់បានទទួលរងការប៉ះពាល់ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៤ ហើយនៅតែបន្តកើតមាននៅអំឡុងពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ រួមទាំងសិទ្ធិរបស់កុមារអាយុក្រោម ១៤ ឆ្នាំ ដែលយោងតាមច្បាប់ជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិ ពួកគេមិនត្រូវបានបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះនោះទេ។ កុមារស្ថិតក្នុងចំណោមក្រុមមនុស្សដែលងាយរងគ្រោះបំផុត និងត្រូវការការការពារជាពិសេសនៅពេលប្រឈមមុខជាមួយប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។ ដូច្នោះ តុលាការគួរបង្កើនកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការគោរពសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌របស់ពួកគេឱ្យបានពេញលេញ។

សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌សំខាន់មួយចំនួន ត្រូវបានតុលាការគោរពជាប្រចាំចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១៤ រួមមានសិទ្ធិក្នុងការនិយាយជាមួយមេធាវីនៅមុនពេលជំនុំជម្រះ និងសិទ្ធិទទួលបានពេលវេលា និងមធ្យោបាយគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរៀបចំការពារក្តី, សិទ្ធិទទួលបានសេចក្តីសម្រេចជាសាធារណៈ, ការមិនត្រូវបានអនុវត្តអានុភាពប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និងការហាមឃាត់ការវិនិច្ឆ័យទោសពីដងចំពោះអំពើដែល។ ប៉ុន្តែសិទ្ធិមួយចំនួនមិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញលេញនោះទេ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៤ ដូចជា សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះជាសាធារណៈ, សិទ្ធិទទួលបានសេចក្តីសម្រេចមានសំអាងហេតុ, សិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង និងសិទ្ធិរបស់កុមារដែលទំនាស់នឹងច្បាប់។

ម.ស.ម.ក សង្ឃឹមថា ទិន្នន័យ ការវិភាគ និងអនុសាសន៍ ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ នឹងជួយរួមចំណែកដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការ

គោរពសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ព្រមទាំងគាំទ្រដល់អ្នកដែលធ្វើការពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការនេះ ដើម្បីធានាថាប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជាមានភាពត្រឹមត្រូវ និងស្មើភាពសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។

របាយការណ៍នេះអាចរកបាននៅលើគេហទំព័រ ម.ស.ម.ក ជា [ភាសាខ្មែរ](#) និង [ភាសាអង់គ្លេស](#) និងទិន្នន័យដើមអាចរកបាននៅលើ [ប្រព័ន្ធទិន្នន័យសង្កេតការណ៍សវនាការ](#)របស់ ម.ស.ម.ក ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទងលោក ហ៊ុន សឹងហាក់ អ្នកសម្របសម្រួលគម្រោងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៃ ម.ស.ម.ក តាមរយៈអ៊ីមែល seanghak.hun@cchrcambodia.org ឬលេខទូរស័ព្ទ +៨៥៥ (០) ១២ ៤០ ៣០ ៥០។

- ចប់ -

បណ្តាញការ:

អំពីគម្រោងសង្កេតការណ៍សវនាការ

គម្រោងសង្កេតការណ៍សវនាការនៃមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (“ម.ស.ម.ក”) បានចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០០៩ ដើម្បីតាមដានសវនាការព្រហ្មទណ្ឌក្នុងតុលាការកម្ពុជា និងវាយតម្លៃអំពីការអនុវត្តបទដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិនៃការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌។ គម្រោងបានប្រើប្រាស់នូវរបកគំហើញដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងនៃគោលគំនិតសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោមសាធារណជន។ គោលបំណងរួមរបស់គម្រោងគឺ ធ្វើឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងផ្នែកនីតិវិធី និងការអនុវត្តរបស់តុលាការកម្ពុជាដែលធានាថាមានការគោរពយ៉ាងពេញលេញនូវបទដ្ឋាននៃការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងសវនាការព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងបង្កើនការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងនៃគោលគំនិតសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោមសាធារណជន។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើល [គេហទំព័រ](#) ព្រមទាំង [ទិន្នន័យសង្កេតការណ៍សវនាការ](#)។ ឯកសារផ្សេងៗទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងអាចរកបាន [នៅទីនេះ](#)។

អំពីមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា

ត្រូវបានបង្កើតនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០២ ម.ស.ម.ក គឺជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ឯករាជ្យ និងមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ដើម្បីលើកកម្ពស់ និងការពារលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្សនៅទូទាំងកម្ពុជា។ ម.ស.ម.ក គឺជាសមាជិកនៃដៃគូសន្ទនាអន្តរជាតិដើម្បីសេរីភាពសម្តែងមតិ (IFEX) ជាបណ្តាញសកលលោកដើម្បីសេរីភាពសម្តែងមតិ និង CIVICUS៖ សម្ព័ន្ធពិភពលោកសម្រាប់ការរួមរួមរបស់ពលរដ្ឋ។ ម.ស.ម.ក ក៏ជាសមាជិកអង្គការពិភពលោកប្រឆាំងនឹងទារុណកម្ម (OMCT) ជាសមាជិកនៃបណ្តាញប្រឆាំងនឹងទារុណកម្ម អែស អូ អែស និងជាសមាជិក OECD-Watch។

គេហទំព័រអំពីសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា www.sithi.org បានទទួលពានរង្វាន់ពីមូលនិធិនៃការបង្កើតសារព័ត៌មាន ថ្មីប្រចាំឆ្នាំ២០១១ ស្ថិតក្នុងប្រភេទ "សិទ្ធិ និងសេរីភាព" និងទទួលពានរង្វាន់ទំនាក់ទំនងសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរសង្គម មកពីមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ទំនាក់ទំនង និងផ្លាស់ប្តូរសង្គម នៅសាកលវិទ្យាល័យឃ្លីនឡែនក្នុងទីក្រុងប្រីសប៊ែន (Brisbane) នៃប្រទេសអូស្ត្រាលី។